

ACC. N:R M. 14491: 1-7.

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Ingrid Ahlgren, Lund*
Härad: *Åstads* Berättare: *A. J. Bengtsson, Åstads*
Socken: *Åbild* Berättarens yrke: *f. d. hem. ägare*
Uppteckningsår: *1958* Född år *1879* i *Åbild*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden.

s. 1-7.

Lu F 73

När den nya tiden kom till byden,

Jag var 16 år när jag kom ut och tjäna-
 de. Då hade jag 60 kr om året och mat och
 husrum. På herögårdarna hade de 20 kr mer.
 Jag tjänade på ett ställe mer 150 tunnland
 åkerjord. Vi ringdes upp kl. 5 på morgnarna
 och skulle rycka hästarna för frukt kl. 7.
 Kl. 12 fick vi 1/2 tim. vila och sen arbe-
 tade vi till kl. 8 på kvällen. Det var inte
 svårt att få tag på felle och det kunde ibland
 hända att 3-4 drängar kom på en gång
 för att söka arbete hos en bonde. Fack-
 föreningen kom till i slutet av 1800-t. och
 då krävde lantarbetarna 8 tim. arbetsdag.
 På herögårdarna och de andra stora går-
 darna fick de det också, men småbö-
 derna tog sina egna löner.

Den första jorden som arkeren kom på på
80-t. och det var slätter maskiner. Det
gick bra mycket felare än för. Sedan
kom hästspann och gödselgredalen. Det
var bara på de stora gårdarna som man
hade råd att släppa sig maskiner, för
det var fattigt överallt. När jag tjänade
som dräng kände vi mycket mangel. Men
de måste vara tvungna för att det skulle
gå bra. Införskott började man att
på 80-90-talen. Hjälpen blev mycket bättre
efter det. Samtidigt kom de första mejeri-
föreningarna till.

1902 blev jag hemmansägare i Noll
och var bonde i 10 år. Sedan sålde jag och
blev bägarbetare. Det var i början av 1900-t
som staten övertog slakteren av vägnarna. Ti-
digare skulle körderna själva hålla vägar-

va i ordning och lärsmannen skulle
svara dem. Men de blev såligt skelsta och
det var inte lätt att komma fram när
man skulle till Tulkenberg och säga vad
jag hade nämligen lite skog till gården.

Världen stannade kom till när jag var
skolepojke. Att järnvägen kom till betydde
mycket för bygden. Landbrukarna fick sätta
kalk och gödning till sig. Sedan inte järn-
vägarna kommit hade det varit fattigt än.

1882 såg jag den första cykeln. Det
var en på back bergvärd som hade den.
Det samlades en massa människor för
att se på den och det var rent ett mil-
lunder när han kom. Hurskaperen på
bergvärdarna reste över till England
och köpte de första cyklarna där. Det
dröjde länge innan bönderna skaffade sig

Sörensby.

Fattigränder var det inte mycket med
för, men mot slutet av 1800-t. byggdes
det ett fattighus i byklebyn och där fick
bönderna underhålla de gamla med na-
turprodukt. De fick lämna en viss
mängd säd för varje fyke. Länsmannen såg
till att alla fick som det skulle.

Folk började att resa till Amerika
i mitten av 1800-t och förbättra liksom i
början på 1900-t. Här var enda by var
det några som reste. Det var så fattigt
och dyrt med fränsstena, så folk kunde
de inte låta bli att resa när släktingar
och bekanta skrev hur bra de hade
det där borta. Man lånade pengar till
resan av bekanta och betalade sedan
de tjänat lite. De som klarade sig bra

i Amerika i släktade hem till
sina fattiga stäbblingar. Det har kommit
mycket hjälp från Amerika hit. Det
var så fattigt att många sålde sina
gårdar till skopphandlare och gav sig
till Amerika eller tog plats på fabriker-
na i städerna. Det finns gott om öde-
gårdar uppe i skopphyttorna där den ti-
den.

Posten kom en gång i veckan till
Abilds bygd och den gick var och en
härta sin post där. Någon riktig red
med posthästar blev det inte förrän en
bit in på 1900-t.

För var husen små och låga
och om underhållet dåligt, fastän brän-
derna hade gott om skog. Folk var så
sparsamma på den tiden. När vi gick

till kyrkan som söndagarna fick vi gå
 barfota hela vägen och fick inte sätta på
 oss träskor förän vi var framme vid
 kyrkan. Men när grönna inte fick plats
 i de gamla husen längre blev man
 ju tvungen att bygga nytt. De nya
 husen blev mycket högre och rymligare
 än de gamla och lagårdarna blev
 ljusare. I boningshusen fick man in
 riklig järnspis och bränsle. För hade
 man öppen spis och murat golv som
 bestötte med enis.

Vid begravnin gar för skulle liket
 alltid bäras från gården till kyrkan. Man
 fick skiftas om inom begravningsföret
 att bära. Vid skedskiftet blev det mo-
 rent att bära med häst och fjäder-
 vagn och nu på senare är med bil.

För 30 år sedan blev det vanligt att au-
lita besväringsbyråer i städerna och
vid ungefär samma tid började man
ha middagsmat utaf hemmen.

Folk var mycket mer kyrkliga för
än nu. Bannern var tunga att gå.
Men nu är ägar väde och nu gör
bannern som de själva vill. Och nu för
tiden prester prästerna bara för sin
lön. De var mycket skänkare för.